

BARN OCH GRUNDSKOLA BOG

Barnkonsekvensanalys – Omorganisering av Kyrkskolans rektorsområde

En barnkonsekvensanalys ska göras vid beslut som får långsiktiga effekter för barn och vid beslut av övergripande eller strategisk karaktär. Barnkonsekvensanalysen är ett verktyg för att omsätta barnkonventionen i handling och visa på barnets bästa. I en barnkonsekvensanalys ska barnets rättigheter och barnets röst presenteras, problematiseras och tas ställning till. Principen om barnets bästa ska väga tungt, men det kan finnas situationer då andra intressen väger tyngre och därmed får företräde. När ett enskilt barns bästa eller en grupp barns bästa måste ge vika för andra intressen bör beslutsfattaren redogöra för kompensatoriska insatser.

Med hjälp av barnkonsekvensanalyser kan beslutsfattare arbeta systematiskt och säkerställa att barnperspektivet finns med i besluten.

Inledning och bakgrund

Beskriv kort vad som föranlett beslutet om barnkonsekvensanalys

Kyrkskolan och Midgårdsskolan är två F-6 skolor belägna i Täby Kyrkby, tillsammans utgör de Kyrkskolans rektorsområde. Kyrkskolan (cirka 245 elever) och Midgårdsskolan (cirka 265 elever) är två relativt små enheter med enparallelliga klasser vilket ökar organisationens sårbarhet vid till exempel sjukdom. Det minskar även möjligheten till kollegialt lärande och samplanering.

För att öka möjligheten för Kyrkskolans rektorsområde att bedriva kvalitativ skolutveckling föreslås att Midgårdsskolans verksamhet flyttas över till Kyrkskolan i sin helhet. Samtliga årskurser skulle dock initialt inte få plats i Kyrkskolans lokaler vilket innebär att årskurs 6 under de första läsåren skulle ha sin undervisning i Skolhagenskolans lokaler men i Kyrkskolans regi.

Det är denna omorganisering som föranlett beslut om barnkonsekvensanalys.

Uppdragsgivare

Ange vem eller vilka som beslutat om att barnkonsekvensanalysen ska göras.

Maria Assarsson, utbildningschef

Syfte och aktuell frågeställning

Beskriv vad syftet och frågeställningen är med den aktuella barnkonsekvensanalysen.

Denna barnkonsekvensanalys kompletterar tidigare konsekvensanalys som genomförts i rapportform inför förändringsprocessen. Vissa hänvisningar kan komma att göras till den rapporten.

Barnkonsekvensanalysen syftar till att lyfta fram **barnrättsperspektivet** i frågan som rör omorganisering.

Barnrättighetsutredningen visar på kravet att varje barn erkänns, respekteras och skyddas som rättighetsbärare med en individuell personlighet, egna behov och intressen samt personlig integritet (Barnrättighetsutredningen). Barnrättsperspektivet ska beakta och förhålla sig till artikel 2,3,6 och 12 i barnkonventionen som tillsammans utgör de grundläggande principerna.

Frågeställning: Hur förhåller sig förslaget att omorganisera Kyrkskolans rektorsområde till barnkonventionens grundläggande principer?

Styrdokument

Ange vilka rättigheter i barnkonventionen som är aktuella. Vad säger dessa?

Ange vilken lagstiftning som är aktuell. Vad säger denna?

De fyra grundläggande principerna från barnkonventionen:

Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde.

Artikel 3: Barnets bästa ska beaktas i alla beslut som rör barn.

Artikel 6: Alla barn har rätt till liv och utveckling.

Artikel 12: Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Skollagen (3 kap. 2 §)

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling

Aktuell forskning

Redogör för aktuell forskning inom det område som frågan berör.

I Täby kommun har större enheter med många legitimerade lärare högre kunskapsresultat än övriga enheter. Det syns även på nationell nivå där möjlighet till kollegialt lärande och en stor andel legitimerade lärare identifieras som framgångsfaktorer.

För att säkerställa att skollagens 3 kap. 2 § efterföljs är det viktigt att all undervisning präglas av variation, utmaningar och erfarenhetsutbyte (Håkansson, Sundberg, 2012). Möjligheterna till att variera undervisningen stärks av att fler lärare samarbetar, samplanerar och samverkar kring bedömning på en och samma skolenhet. Brist på tid och stor arbetsbörda är de två främsta faktorerna till att lärare väljer att lämna läraryrket. Att organisera för samverkan och kollegialt lärande bedöms därför som viktigt för att attrahera och behålla lärare framöver.

Även Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten samt OECD, som granskar Sveriges Pisa-resultat, rekommenderar alla lärares gemensamma lärande för att lyckas med framgångsrika skolutvecklingsprocesser.

Metoden kollegialt lärande är en sammanfattande term för olika former av systematisk utveckling av undervisningen där man genom ett strukturerat samarbete tillägnar sig kunskap och färdigheter. Kollegialt lärande betonar vägen fram för att lösa uppgifter, formulera problem och kritiskt granska inte bara andras utan även sitt eget arbete. En viktig del i detta är att träna på att ge varandra konstruktiv och framåtsyftande återkoppling.

Tillsammans med tillit, inkludering, pedagogiskt ledarskap, formativ bedömning samt metakognition och självreglering räknas kollegialt lärande som en av de mest framgångsrika metoderna för forskningsbaserat arbetssätt som vi vet förbättrar elevernas mål- och resultatuppfyllelse. Dessa områden är alla forskningsbaserade, det vill säga bygger på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Att utbildning ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet sedan skollagen 2010:800 betyder också att rektorer och huvudmän har ansvar för att personalen får möjlighet att göra detta – att pedagogerna får utveckla sina ämnes- och metodkunskaper genom beforskade metoder, som exempelvis kollegialt lärande, och att de får ta del av relevant forskning.

Möjligheterna att göra extra anpassningar och/eller att förbättra den fysiska lärmiljön är större om man är fler lärare per årskurs. Skolinspektionen granskade 15 skolors arbete med extra anpassningar år 2016 och konstaterade då att det är rektors ansvar att se till att det finns tillräckligt med tid och kompetens för att tillgodose elevernas behov av extra anpassningar. Det är därför viktigt att organisera skolor så att det finns möjlighet att avsätta både tid och kompetens.

Ansvarig för kartläggning och analys*Ange vilka personer som deltar i arbetet. Ange namn och befattning.*

- Kajsa Nyman- avdelningschef skolutveckling och stöd
- Micaela Holmén- utredare
- Anna Ronquist- rektor Kyrkskolans rektorsområde

- Johanna Kjellén- utvecklingsledare

Barn som berörs

Ange vilket eller vilka barn som berörs direkt eller indirekt av åtgärden samt på vilket sätt de berörs och hur de har identifierats.

- Elever på Kyrkskolan
- Elever på Midgårdsskolan
- Elever på Skolhagenskolan
- Barn boende i området (kommande elever). Dessa elever har inte identifierats men de bör finnas med i åtanke när barnkonsekvensanalysen görs.

Metod

Vilken hänsyn har tagits till barns synpunkter och på vilket sätt har synpunkterna inhämtats? Vilken information har barnen fått för att kunna yttra sig i frågan?

Den här barnkonsekvensanalysen har delats upp i två steg. I steg ett samlas rektor, chef skolutveckling och stöd, utredare och utvecklingsledare och resonerar kring hur organisationsförändringarna förhåller sig till artikel 2,3 och 6.

Efter att barn- och grundskolenämnden beslutat om att en omorganisering som ska genomföras, kommer berörda barn på skolorna att väljas ut för att sedan (enligt artikel 12) få rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad. Rektor för Kyrkskolans rektorsområde kommer att ansvara för genomförande, dokumentation och analys av steg 2. Barnens perspektiv kommer att få en given del i hur tillvägagångssättet i själva omorganiserandet kommer att se ut.

Syftet med att barnen inte får komma till tals i det här skedet är att inte skapa mer oro än nödvändigt då det ännu inte är beslutat att en omorganisering ska ske.

Aktuella synpunkter och erfarenheter

Vad säger barnen? Vad säger verksamheterna? Vad säger vårdnadshavare?

I dagsläget finns inga synpunkter att redogöra för.

Positiva effekter av beslutet

Effekterna kan exempelvis handla om sådant som rör förutsättningar för barns och elevers utveckling mot målen. Det kan också handla om sådant som rör ekonomi, organisation, personal, vårdnadshavare, arbetsmiljö, utvecklings- och kvalitetsarbete.

- Förslaget att organisera årskurs F-5 på Kyrkskolan och 6 i Skolhagenskolans lokaler innebär att det skapas en större enhet på Kyrkskolan med fler legitimerade lärare.
- En positiv aspekt av att årskurs 6, åtminstone initialt, inryms i Skolhagens lokaler är att lärare i årskurs 6 får ett nära samarbete med högstadiet. Det innebär också större möjligheter att utveckla en gemensam syn på bedömning och underlätta övergången till högstadiet.
- Förslaget bedöms inte i övrigt påverka verksamheten på Skolhagenskolan nämnvärt. Skolhagenskolan har en välfungerande struktur för sin pedagogiska verksamhet med en organisation som stöder skolutveckling på vetenskaplig grund.
- Årskurs 6 kommer enligt befolkningsprognosen med stor sannolikhet att också kunna inrymmas i Kyrkskolans lokaler till läsåret 22/23 eller 23/24 beroende på skolvalets utfall.
- Mindre sårbart vid sjukdom hos personalen.
- Ökar möjligheten till att undervisningen bedrivs av lärare som är behörig både i respektive ämne och klass vilket gynnar elevernas kunskapsutveckling.
- Ökade möjligheter till fler relationer med barn i samma ålder och barn i olika åldrar.
- Förslaget att samla årskurserna på Kyrkskolan innebär att skolan skulle minska sina personalkostnader med ca 4,2 mnkr/år jämfört med idag. Rektorsområdet skulle även minska sina lokalkostnader med ca 2,4 mnkr/år. Detta innebär att mer resurser kan gå till undervisning och att rekrytera behöriga lärare vilket gynnar elevernas kunskapsutveckling.
- Förslaget innebär bättre förutsättningar att hantera de utmaningar som befolkningsprognosen visar på, att kommunen kommer att ha ett större utbud av utbildningsplatser i regionen än vad som efterfrågas
- En eventuell omorganisering underlättar samverkan för en rättssäker och likvärdig bedömning samt en likvärdig undervisning. Det skulle ge utökade möjligheter och fysiska förutsättningar för sambedömning till exempel vid rättning av nationella prov.
- Förslaget att bedriva F-6 i Kyrkskolans regi innebär också att övergångarna mellan klasser underlättas då elever inte behöver byta skola mellan årskurs 3 och 4 samt underlättar organisationen av fritidshem och elevhälsa.
- Lärares arbetsmiljö och arbetsbelastning förväntas underlättas genom att samverka och samarbeta kring planering, genomförande och bedömning av undervisningen.

- En samlad fritidsverksamhet ges möjlighet till flexibla lösningar om personalstyrkan blir större även om elevantalet också ökar. Möjlighet till planering av verksamhet kan vid en större personalgrupp ske i olika konstellationer. Elevhälsans professioner ges möjlighet till samverkan utifrån att varje profession befinner sig i samma lokaler i högre utsträckning, det möjliggör ett utökat hälsofrämjande och förebyggande elevhälsoarbete vilket stödjer elevernas lärande och underlättar arbetet för övriga medarbetare.

Negativa effekter av beslutet

Effekterna kan exempelvis handla om sådant som rör förutsättningar för barns och elevers utveckling mot målen. Det kan också handla om sådant som rör ekonomi, organisation, personal, vårdnadshavare, arbetsmiljö, utvecklings- och kvalitetsarbete.

- Vid förslaget att organisera årskurs F-5 på Kyrkskolan och initial placering av årskurs 6 i Skolhagenskolans lokaler finns det risk att lärarna för elever i årskurs 6 inte i samma utsträckning som övriga lärare får ta del av de positiva pedagogiska aspekterna som görs genom den större organiseringen på Kyrkskolan.
- En del elever, som i de nya skolområdena inte hör till Byleskolans upptagningsområde, behöver genom det nya förslaget röra sig över Vikingavägen för att ta sig till skolan. Motsvarande situation uppstår för de elever i årskurs 6 som bor på västra sidan av Vikingavägen och som tidigare har gått på Kyrkskolan. Dessa elever behöver korsa både Vikingavägen och Roslagsbanan för att ta sig till skolan. Vikingavägen är redan ansträngd framkomlighetsmässigt under maxtimmarna runt hämtning och lämning och ett ökat skjutsande försämrar trafiksäkerheten runt skolorna.
- För några elever kan det komma att bli längre resväg till skolan.
- Det kan också finnas barn som upplever trygghet i den mindre skolan och att den större skolenheten kan innebära ökad oro och stress för dem.

Intressekonflikter

Finns särskilda problem eller intressekonflikter gällande införandet av förslaget? Ställs olika grupperns behov mot varandra?

För de barn som får längre resväg till skolan kan förslaget gå emot deras primära önskan.

Det kan också finnas barn som upplever trygghet i den mindre skolan och att den större skolenheten kan innebära ökad oro och stress för dem.

Kompensatoriska insatser

Ange vilka kompensatoriska insatser som planeras för att möta de negativa effekter som framkommit i kartläggningen. Insatserna ska eliminera, reducera och/eller hålla konsekvenserna under kontroll eller om det inte är möjligt, minska konsekvenserna för barnen.

Hur kompenserar man för **längre resväg** till skolan?

- Om behov av skolskjuts skulle uppstå hanteras det inom ordinarie verksamhet.

Kompensatoriska insatser som rör **trafiksäkerhet** i samband med omorganisering

- I den underliggande rapporten lyfts ett flertal åtgärder upp som nödvändiga för att säkerställa trafiksäkerheten. Där nämns bland annat att:
- I samband med en omorganisering behöver det genomföras åtgärder för att säkerställa att omorganiseringen inte bidrar till att fler föräldrar skjutsar sina barn till skolan på grund av att skolvägen upplevs som mer osäker. Skolorna bör arbeta aktivt för att uppmuntra elever och föräldrar att välja andra färdmedel än bilen till skolan. Beteendepåverkande åtgärder är effektivast i samband med andra förändringar i livet så i samband med en omorganisering är det ett bra tillfälle för skolorna att uppmuntra alla nya elever och deras föräldrar att promenera eller cykla till skolan för att få in det som rutin.

För att kompensera för den **oro eller stress som vissa elever** kan känna för större skolenhet blir det viktigt att ta in dessa barns synpunkter och arbeta aktivt för trygghet och studiero.

- Om beslut fattas om omorganisering kommer rektor se till att barns rätt att uttrycka sin mening och få den respekteras tillgodoses. Då är det betydelsefullt om skolenheterna identifierat elever som kan känna oro för att skolorna slås ihop. Dessa barn får då möjlighet att vara en del i omorganisationen och de får även möjlighet att uttrycka önskemål gällande kompensatoriska insatser. I samtal med dessa barn bör det också tydliggöras att de har samma rätt till stöd och trygghet och studiero som vid den mindre enheten.
- Täby kommun arbetar sedan många år tillbaka med Specialpedagogiska skolmyndighetens värderingsverktyg DATE som är ett undervisningsmaterial med utgångspunkt i grundskolans alla ämnen och kunskapskrav kopplade till etiska och värdegrundsrelaterade frågeställningar. Materialet är en god utgångspunkt för gruppstärkande aktiviteter och skapandet av en god undervisningsmiljö vid en eventuell omorganisering.

Kompensatoriska insatser för att **elever i årskurs 6** som läser vid Skolhagens lokaler och som eventuellt inte får möjlighet till de pedagogiska effekter som blir av den större organiseringen på Kyrkskolan.

- Lärarna ges möjligheter till samarbete med lärare inom årskursen, eftersom årskursen samlas på Skolhagenskolan, samt med lärare på Kyrkskolan, även om de befinner sig på ett fysiskt avstånd.
- Flera av de lärare som undervisar i årskurs 6 har idag redan en tjänstgöring på både Skolhagen och Midgårdsskolan. Deras tjänster skulle i det nya förslaget delas mellan Skolhagenskolan och Kyrkskolan i stället. Ett kollegialt lärande sker då för denna grupp lärare i två sammanhang vilket stärker rättssäkerheten.

Prövning av barnets bästa

Här görs en helhetsbedömning där det bör framgå:

- *På vilket sätt förslaget påverkar barnen, på kort och lång sikt.*
- *Om barns rättigheter tillgodoses enligt barnkonventionens artiklar 2, 3, 6 och 12*
- *Om förslaget innebär att man agerar utifrån barnens bästa*
- *Om det rekommenderas kompensatoriska insatser.*

Slutsatsen i denna barnkonsekvensanalys är att fördelarna kring omorganisationen överväger de identifierade negativa effekterna för de barn som berörs. Ansvariga för barnkonsekvensanalysen gör bedömningen att förslaget tillgodoser barnkonventionens artiklar 2, 3 och 6.

I dagsläget tillgodoser förslaget inte artikel 12, där barnens rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad ej har beaktats. Barnens synpunkter kommer dock att inhämtas efter att eventuellt beslut fattats kring omorganisering. Det ser vi som en viktig del i det vidare arbetet för att förslaget ska tillgodose barnkonventionens samtliga grundprinciper. Anledningen till att barnen i dagsläget inte kommit till tals handlar om att inte skapa mer oro än nödvändigt då det ännu inte är beslutat att en omorganisering ska ske.

Kompensatoriska insatser:

- Efter att barn- och grundskolenämnden beslutat om att en omorganisering ska genomföras, kommer berörda barn på skolorna att väljas ut för att sedan (enligt artikel 12) få rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad. Rektor för Kyrkskolans rektorsområde kommer att ansvara för genomförande, dokumentation och analys av steg 2. Barnens perspektiv kommer att få en given del i hur tillvägagångssättet i själva omorganiseringen kommer att se ut.

Utöver detta rekommenderas de insatser som nämns under rubriken ”Kompensatoriska insatser”.

